

saap. 11/8-60 P. 1960 n. 39/295

MUSEOVIRASTO
RAKENNUSHISTORIALLINEN
ARKISTO

Kertomus virkamatkasta Kumlingenin kirkkoon 26-28/7 1960.

Matkan tarkoituksena oli tutkia kalkkimaalauksia kirkon länsi- ja pohjoisseinän kulmassa, kohdassa, mikä jäisi kirkkoon asennettavan lämminilmakanavan alle.

Erään kirvesmiehen avustamana poistettiin muutamia lehterin penkejä ja lattiaan tehtiin niin suuri aukko kuin tutkimuksia varten tarvittiin. Kahden peittävän kalkkivärikerroksen alta saatiin länsiseinästä esille kaunis, monivärinen ja melko hyvin säilynyt Pietä-aiheinen maalaus, missä Marian sylissä lepäävän Kristuksen ruumiin pohjoispuolella seisoo Johannes kalkki kädessä. Huomattavia osia viime mainitusta henkilöstä jäisi suunnitellun lämpökanavan alle. Samoin kävisi pohjoisseinämällä hyvin heikosti säilyneille maalauksille, missä nähdään henkilöiden päitä ja Kristuksen ruumis, todennäköisesti aiheena on hautaan laskeminen. Kuvaryhmät alkavat noin $1\frac{1}{2}$ m. korkeudelta lattiasta ja niiden alapuolella on nähtävissä heikosti säilynyttä, punaisella ja mustalla tehtyä maalausta, joka jäljittelee laskostettua kangasta. Seinän alaosien laastikerros on erittäin rapautunutta muuriin kohonneen maan pintakosteuden vaikutuksesta. Länsiseinässä on Johannesin kuvan yli vinosti menevä laastin halkeama, joka korjattiin ja vaarallisesti irrallaan olevat kohdat kiinnitettiin. Maalauspinna puhdistettiin ja kiinnitettiin. Esille saadun kohdan valokuvaus suoritettiin öljylampun valossa.

Tutkimuksen tuloksena esittäisin, että lämpökanavan kulku suuntaa muutettaisiin siten, että se kohoaisi n. $\frac{1}{2}$ m. korkeuteen lattiasta arkkitehti Lindbergin suunnittelemassa kohdassa, mutta siitä alkaen se kaartuisi loivasti, mikä jyrkempänä oli suunniteltu alakavaksi lehterin lattian korkeudella, jättäen vapaiksi arvokkaiksi

osoittautuneet maalaukset. Samalla kanava olisi suunnattava irti pohjoisseinästä, mikä oli suunniteltu tapahtuvaksi lähempänä lehterikaiteen aukkoa.

Toisena mahdollisuutena olisi lämpökanavan nousun sijoittaminen irti seinästä n. 60-80 sm. etäisyydessä, jolloin kaartuminen lehterille tapahtuisi suunnitellulla tavalla.

Edellisen lisäksi kiinnittäisin huomion seuraaviin havaintoihin, mikäli niitä ei ole jo aikaisemmin otettu esille.

Itäikkunan ulkopuolinen kaari, mikä on myöhemmin alennettu ja loivennettu, olisi saatettava alkuperäiseen muotoonsa poistamalla myöhempi lisäys. Pohjoisseinään puhkaistu ikkuna, mikä on aivan sakariston kulmassa ja sattuu haitallisesti kirkkoon tulijan silmään olisi mikäli mahdollista tukittava, koska se valon runsauden kannaltakin on tarpeeton, ja krusifiksi veistokselle saataisiin parempi tausta. Eteläseinän keskiaikaisten ikkunoiden korkeus ja yläkaaren muoto on todennäköisesti säilynyt suurennettujen ikkunoiden yläpuolella, siksi olisi mahdollisuus niidenkin saattamiseksi alkuperäiseen muotoon.

Kirkon nykyiset ikkunat ajetaan tietävästi syksyn kuluessa varustaa uusilla kehysteillä ja kaksoisikkunoilla. Tämän vuoksi olisi erinomainen tilaisuus toteuttaa muutoksia, joista ei seurakunnalle aiheutuisi mainittavia lisäkustannuksia, etenkin jos ne voitaisiin suorittaa ensi kesänä mahdollisesti tapahtuvien muiden restaurointitöiden yhteydessä.

Veikko Kiljunen
Veikko Kiljunen.